

Sygn. akt: III AUa 2608/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski

SSO del. Joanna Kasicka (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2014 r. w Łodzi

sprawy **Z. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o wysokość emerytury,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 28 października 2013 r., sygn. akt: VIII U 2624/13;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 2608/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił Z. M. ponownego ustalenia prawa do emerytury.

Odwołanie od decyzji organu rentowego wniósł Z. M. w związku z odmową przyznania i wyliczenia emerytury po przepracowaniu 30 miesięcy i osiągnięciu wieku ustawowego 65 lat, wnosząc o uchylenie zmianę zaskarżonej decyzji przez przyjęcie, że jego wniosek z dnia 24.05.2013 roku stanowi uzupełnienie wniosku złożonego w dniu 29.03.2011 roku, a nadto o zobowiązanie organu rentowego do wyliczenia świadczenia emerytalnego w oparciu o nową kwotę bazową w wysokości 3080,84 zł.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Na rozprawie w dniu 28 października 2013 roku wnioskodawca podtrzymał odwołanie w zakresie żądania przeliczenia emerytury z uwzględnieniem kwoty bazowej 3080,84 zł. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 28 października 2013 roku w sprawie VIII U 3624/14 Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Z. M. urodził się (...). Z zawodu jest elektromonterem oświetlenia drogowego. W dniu 29 czerwca 2007 roku wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Decyzją z dnia 4 lipca 2007 roku ZUS przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 czerwca 2007 roku. Wypłata emerytury została zawieszona z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia. Do ustalenia podstawy wymiaru renty ZUS przyjął dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych: (...)- (...). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wyniósł 140,66 %. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 40 lat 5 miesięcy okresów składkowych, 9 miesięcy okresów nieskładkowych. W dniu 29 marca 2011 roku wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę, po ukończeniu 65 lat. Do wniosku Z. M. załączył informację, że wnosi o przeliczenie emerytury, z uwagi na wykonywanie pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 14.09.2009 roku do 31.12.2010 roku. Decyzją z dnia 8 kwietnia 2011 roku ZUS przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1.03.2011 roku, w oparciu o art. 27 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009r. Nr 153 poz. 1227 z późn. zm). Decyzja zawiera informację, że brak podstaw do ustalenia 24 % kwoty bazowej obowiązującej w dniu przyznania prawa do emerytury, ponieważ, po przyznaniu wcześniejszej emerytury, wnioskodawca nie podlegał przez co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 51 lat i 6 miesięcy okresów składkowych. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury ZUS przyjął podstawę wymiaru wcześniej przyznanej emerytury. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 140,66%. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 42 lata 9 miesięcy okresów składkowych, 9 miesięcy okresów nieskładkowych. Zastosowana kwota bazowa do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej to kwota bazowa z dnia nabycia prawa do emerytury - 2059,92 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy poczynił następujące rozważania prawne:

Zgodnie z treścią art.27 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu do dnia zmiany - art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 11.05.2012 roku ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1/ osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat dla mężczyzn,
- 2/ mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

Obecne brzmienie tego przepisu jest następujące: art. 27

1. Ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 albo 3;
 - 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.
2. Wiek emerytalny dla kobiet wynosi co najmniej 60 lat.
3. Wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych w okresie:
- 1) do dnia 31 grudnia 1947 r. wynosi co najmniej 65 lat;
 - 2) od dnia 1 stycznia 1948 r. do dnia 31 marca 1948 r. wynosi co najmniej 65 lat i 1 miesiąc;
 - 3) od dnia 1 kwietnia 1948 r. do dnia 30 czerwca 1948 r. wynosi co najmniej 65 lat i 2 miesiące;

4) od dnia 1 lipca 1948 r. do dnia 30 września 1948 r. wynosi co najmniej 65 lat i 3 miesiące;

5) od dnia 1 października 1948 r. do dnia 31 grudnia 1948 r. wynosi co najmniej 65 lat 4 miesiące.

Zgodnie z treścią art. 53 ust. 1 cyt. ustawy emerytura wynosi: 24% kwoty bazowej po 1,3 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych po 0,7 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nie składkowych z uwzględnieniem art. 55. Zgodnie z ust. 2 cyt. przepisu - przy obliczaniu emerytury okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy. Zgodnie z ust. 3 cyt. przepisu emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Zgodnie z ust. 4 cyt. przepisu - przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 cyt. ustawy podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy stanowi

1/ podstawa wymiaru renty - w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty z zastrzeżeniem art. 15 ust. 5 albo

2/ podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art. 15

Przepis ust. 1 pkt 1 stosuje się przy ustaleniu podstawy wymiaru:

1/emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury na podstawie przepisów wymienionych w art. 195

2/ renty z tytułu niezdolności do pracy dla osoby która wcześniej miała ustalone prawo do renty lub emerytury na podstawie przepisów wymienionych w art. 195.

Zgodnie z art. 110 ust. 1 i ust. 2 cyt. ustawy wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15 cyt. ustawy, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego. Warunek posiadania wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru nie jest wymagany od emeryta (...), który od dnia ustalenia prawa do świadczenia wskutek zawieszenia prawa do świadczenia, nie pobrał świadczenia wskutek zawieszenia prawa do emerytury (...) lub okres wymagany do ustalenia podstawy przypada w całości po przyznaniu prawa do świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wynosi co najmniej 130%. Problem ten był przedmiotem odpowiedzi składu 7 sędziów Sądu Najwyższego na pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego - odpowiedź z dnia 10.09.2009r. w sprawie I UZP 6/09 brzmi - uchwała składu 7 sędziów z dnia 10.09.2009 r. I UZP 6/09 : kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez osobę mającą ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, która podlegała co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 tej ustawy)

Sąd Okręgowy podkreślił, że bezspornym jest fakt, że w dniu 29 marca 2011 roku wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę, po ukończeniu 65 lat. Do wniosku załączył informację, że wnosi o przeliczenie emerytury, z uwagi

na wykonywanie pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie 14.09.2009 roku do 31.12.2010 roku. Zawarte w decyzji z dnia 8.04.2011 roku przyznającej emeryturę, po ukończeniu przez wnioskodawcę powszechnego wieku emerytalnego, informacja o braku podstaw do ustalenia 24 % kwoty bazowej obowiązującej w dniu przyznania prawa do emerytury, ponieważ po przyznaniu wcześniejszej emerytury, wnioskodawca nie podlegał przez co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu nie jest poleceniem. Po stronie ZUS brak obowiązku informowania ubezpieczonych o zmianie przepisów. Wnioskodawca uzyskał prawo do emerytury po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego, decyzja z dnia 8.04.2011 roku zatem, mimo przepracowania, po tej dacie, wymaganych 30 miesiącu, brak podstaw do przeliczenia świadczenia z zastosowaniem nowej kwoty bazowej, gdyż świadczenie pracy w wymaganym wymiarze co najmniej 30 miesięcy nastąpiło, nie po przyznaniu prawa do tzw. wcześniejszej emerytury czyli po wydaniu decyzji z dnia 4.07.2007 roku. Wnioskodawca poparł odwołanie w zakresie uwzględnienia aktualnie obowiązującej kwoty bazowej, w zakresie tego żądanie brak podstaw prawnych do jego uwzględnienia.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony. Wniósł o zmianę orzeczenia i uwzględnienie odwołania. Podniósł, że nie podziela stanowiska Sądu I instancji o braku obowiązku informowania przez ZUS odnośnie warunków do skutecznego złożenia wniosku o przeliczenia emerytury. Gdyby o nich wiedział przed wydaniem w dniu 08.04.2011 roku decyzji ZUS, która zamknęła mu drogę do dalszych starań w tym względzie, a zwłaszcza, gdyby został poinformowany, że do przeliczenia emerytury w oparciu o nową kwotę bazową nie dojdzie, pomimo osiągniętego 65 roku życia brakowało mu 14 m-cy do wymaganych okresów składkowych 30 m-cy pracy, to miałby możliwość wycofania złożonego do ZUS wniosku z dnia 29.03.2011 r. o ponowne przeliczenie emerytury, pobieranej od 01.08.2007 roku. Zdaniem apelującego konsekwencje nierzetelności ZUS-u obciążają jedynie ubezpieczonego, co stawia ten organ w uprzywilejowanej pozycji. Dopracowanie wskazanych w powyższej decyzji z dnia 08 kwietnia 2011 roku brakujących miesięcy przyniosło jedynie kwotę 50 zł, która została wyliczona w oparciu o kwotę bazową z 2007 roku 2059,92 zł tj. z daty przejścia na wcześniejszą emeryturę a nie o kwotę z 2013 roku 3080,84 zł , kiedy to przepracował dodatkowo 34 m-ce. Apelujący uważa to wyliczenie za krzywdzące, a swoje straty w miesięcznym wyliczeniu emerytury ocenił szacunkowo na około 150 zł miesięcznie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna. Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz w treści obowiązujących przepisów prawnych.

W rozpoznawanej sprawie niesporne jest, że wnioskodawca miał przyznane prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 1 czerwca 2007 roku, a po nabyciu prawa do tego świadczenia, nie pozostając w zatrudnieniu przez co najmniej 30 miesięcy, z dniem 1 marca 2011 roku nabył prawo do emerytury przewidzianej dla osoby, która ukończyła 65 lat życia - na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 - tekst jednolity z późn. zm.), obliczonej z uwzględnieniem art. 21 i art. 53 ust. 3 cyt. wyżej ustawy, tj. z zastosowaniem 24% kwoty bazowej w wysokości obowiązującej w 2007 roku.

W myśl art. 21 ww. ustawy, podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury, stanowi podstawa wymiaru emerytury w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do świadczenia, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 5, albo podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art. 15. Zgodnie zaś z art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przyjmuje się do obliczenia części socjalnej świadczenia - kwotę bazową obowiązującą w dniu złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27, jeżeli ubezpieczony po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał jako podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Podkreślenia wymaga, że w art. 53 określono sposób ustalenia wysokości emerytury w momencie jej przyznawania jako świadczenia pierwszorazowego, dlatego datą końcową 30 - miesięcznego okresu, który wnioskodawca musiał

wykazać, aby wyliczenie jego emerytury mogło być przeprowadzone w sposób określony w art. 53 ust. 4, jest dzień poprzedzający nabycie prawa do emerytury przyznanej na podstawie art. 27, tj. 1 marca 2011 roku.

Wnioskodawca żąda przeliczenia emerytury na podstawie art. 53 ust. 4 w warunkach pozostawania w ubezpieczeniu co najmniej 30 miesięcy, już po nabyciu prawa do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, co nie jest możliwe w świetle przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przepis art. 53 ust. 3 i 4 ustawy został wprowadzony w celu wyraźnego unormowania kwestii kwoty bazowej osób pobierających tzw. wcześniejszą emeryturę, przechodzących następnie na emeryturę w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego i ma on "jednorazowe" zastosowanie.

Bezspornie Z. M. podlegał ubezpieczeniu po przyznaniu mu prawa do emerytury na podstawie art. 27 ustawy, ale fakt ten może mieć jedynie wpływ na zwiększenie okresów składkowych i nieskładkowych, co zresztą organ rentowy czynił, dokonując w kolejnych decyzjach przeliczeniowych ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 112 ustawy, poprzez doliczenie w podstawie wymiaru świadczenia nieuwzględnionego dotychczas okresu składkowego. Nie ma żadnej możliwości przeliczenia tzw. części socjalnej świadczenia w przypadku, gdy emeryt nie pozostawał w ubezpieczeniu przez co najmniej 30 miesięcy na świadczeniu wcześniejszym. Późniejsze podleganie ubezpieczeniom społecznym, a więc już w trakcie pobierania emerytury wiekowej, nie ma żadnego wpływu na omawiany mechanizm także i z tego względu, że przeliczenie określone w art. 53 ust. 4 w zw. z ust. 3 u.e.r.f.u.s. ma charakter jednorazowy i występuje tylko w sytuacji, gdy ubezpieczony pobierał wcześniej rentę lub emeryturę (wcześniejszą lub w obniżonym wieku), po czym osiąga wiek emerytalny i występuje o przeliczenie emerytury w trybie art. 53 ust. 3 i 4 u.e.r.f.u.s. (identyczne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 15 października 2013 r., III AUa 36/13, LEX nr 1383462).

W związku z powyższym, Sąd Apelacyjny nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.